

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

**NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRECHODU Z INŠTITUCIONÁLNEJ NA
KOMUNITNÚ STAROSTLIVOSŤ NA ROKY 2022-2026**

Jún 2022

1 ZÁKLADNÝ CIEĽ NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU	3
2 ÚLOHY NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU NA ROKY 2022-2026	5
3 STREDNODOBÉ CIELE AKČNÉHO PLÁNU NA ROKY 2022-2026	6

ZOZNAM SKRATIEK

DI	Deinštitucionalizácia
EÚ	Európska únia
FO	Fyzická/é osoba/osoby
IS SoS	Informačný systém sociálnych služieb
IVPR	Inštitút pre výskum práce a rodiny
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MPSVR SR	Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MIRRI SR	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MVO	Mimovládne organizácie
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
NP	Národný projekt
NP PROFI II	Národný projekt Podpora zvyšovania profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre štátnu správu a samosprávu - II.
NP DI PTT	Národný projekt Deinštitucionalizácia zariadení sociálnych služieb – Podpora transformačných tímov
OP Ľudské zdroje	Operačný program Ľudské zdroje
SK	Sociálna kuratela
SPOD	Sociálnoprávna ochrana detí
SR	Slovenská republika
RTVS	Rozhlas a televízia Slovenska
ÚV SR	Úrad vlády SR
VÚC	Vyšší územný celok
ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
ZP	Zdravotné postihnutie
ZSS	Zariadenie sociálnych služieb

1 ZÁKLADNÝ CIEĽ NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU

Vláda SR svojím uznesením č. 222/2021 zo dňa 28. apríla 2021 schválila Národnú stratégiu deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti (ďalej Národná stratégia DI¹), ako nový strategický dokument s celonárodnou pôsobnosťou, priamo nadväzujúci na predošlú Stratégiu deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike (ďalej Stratégia DI 2011). Národná stratégia DI predstavuje rámcový strategický materiál, ktorý určuje ďalšie smerovanie Slovenskej republiky v procese odstraňovania doposiaľ prevažujúceho modelu inštitucionálnej starostlivosti poskytovanej ľuďom dlhodobo odkázaným na pomoc inej osoby (fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, starší ľudia s nepriaznivým zdravotným stavom, deti v náhradnej starostlivosti) a jeho nahradením modelom komunitných služieb a opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonávaných na úrovni komunity.

Vypracovanie Národného akčného plánu prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2012-2015 (ďalej len Národný akčný plán DI) bolo jednou zo základných úloh Stratégie DI 2011. Stratégia DI 2011 a Národný akčný plán DI boli pripravované v spolupráci so širokou pracovnou skupinou odborníkov z oblasti sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti. Národný akčný plán DI bol časovo aj obsahovo obmedzený na prvú pilotnú fázu transformácie a deinštitucionalizácie sociálnych služieb v rokoch 2012–2015 a jednotlivé úlohy boli priamo previazané s aktivitami pilotného Národného projektu Podpora procesu deinštitucionalizácie a transformácie systému sociálnych služieb v SR.

Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť na roky 2022-2026 (ďalej len Národný akčný plán 2022-2026) koncipuje úlohy v súlade so súčasnými národnými rámcovými strategickými dokumentmi, ktoré určujú smerovanie politik a národných aktivít v oblasti naplňania ľudských práv osôb so zdravotným postihnutím a seniorov. Zameriava sa aj na zvýšenie dynamiky v napredovaní procesu transformácie systému sociálnych služieb v podmienkach Slovenskej republiky.

Cieľom a zmyslom zmeny existujúceho inštitučného modelu sociálnych služieb na systém služieb komunitnej starostlivosti je vytvorenie systémových predpokladov na realizáciu plnoprávneho občianstva² ľudí odkázaných na sociálne služby v ich každodennom živote (t. j. ľudsko-právne aspekty).

¹ <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/narodna-strategia-deinstitucionalizacie-systemu-socialnych-sluzieb-nahradnej-starostlivosti-2021.pdf>

² V zmysle definície MARSHALL, T. H. (1950). *Citizenship and social class and other essays*. Cambridge [England], University Press.

Úlohou Národného akčného plánu 2022-2026 je stanoviť ciele a opatrenia pre pokračovanie v procese DI a nastavenie postupov, pomocou ktorých sa inštitucionálna starostlivosť o osoby so zdravotným postihnutím a seniorov postupne transformuje na komunitné služby v závislosti od individuálnych potrieb klientov. Úlohou je obnoviť rodinné a priateľské väzby a vytvárať nové siete sociálnych vzťahov, využívať a rozširovať existujúce a vytvárať nové terénne a ambulantné služby využívané miestnymi obyvateľmi, ktorí sú rovnako odkázaní na takéto služby. V neposlednom rade je úlohou Národného akčného plánu 2022-2026 poskytnúť informácie a umožniť participáciu na jeho realizácii čo najväčšiemu počtu osôb, ktoré zodpovedajú za poskytovanie, zabezpečenie, ako aj úroveň poskytovaných sociálnych služieb na Slovensku.

Aktualizácia jednotlivých úloh Národného akčného plánu 2022-2026 je realizovaná so zreteľom na zapracovanie najaktuálnejších poznatkov z oblasti napĺňania ľudských práv v oblasti poskytovania sociálnych služieb, ako aj konkrétnych odporúčaní Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím pre Slovenskú republiku.

2 ÚLOHY NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU NA ROKY 2022-2026

Národná stratégia DI obsahuje rámcové strednodobé ciele, ktoré sú ďalej špecifikované na jednotlivé strategické opatrenia. Úlohy, ktoré sú definované v tomto Národnom akčnom pláne 2022-2026, reflektujú uvedené strednodobé ciele a strategické opatrenia a pretavujú ich do konkretizovanej, odpočtovateľnej podoby.

Z celkovo desiatich strednodobých cieľov sa priamo poskytovania sociálnych služieb týka šesť, ktoré sú nižšie rozpracované prostredníctvom vybraných opatrení a jednotlivých úloh. Niektoré opatrenia sú formulované tak, aby prispievali k plneniu viacerých cieľov.

Zvýšiť informovanosť na národnej a miestnej úrovni o práve osôb so zdravotným postihnutím žiť nezávislým spôsobom života a začleniť sa do spoločnosti.

- **Opatrenie: Realizácia národnej kampane na zvyšovanie povedomia odbornej aj laickej verejnosti o potrebe komunitných služieb a výkonu opatrení na úrovni komunity**
- Úloha č. 1.1 - Pripraviť a realizovať informačnú kampaň na celonárodnej úrovni zameranú na zvyšovanie povedomia o osobách so zdravotným postihnutím a potrebe komunitných služieb

Prepojiť zdravotno-sociálnu starostlivosť o ľudí so zdravotným znevýhodnením (vrátane ľudí s psychiatrickými diagnózami) a seniorov v SR a zefektívniť systém viaczdrojového financovania komunitných služieb a opatrení na komunitnej úrovni.

- **Opatrenie: Vytvorenie systému dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti v Slovenskej republike vrátane vytvorenia efektívneho systému viaczdrojového financovania komunitných služieb**
- Úloha č. 2.1 - Analýza a odborná diskusia na zabezpečenie zvyšovania, dostupnosti a udržateľnosti dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti
- Úloha č. 2.2 - Prijatie novej legislatívy
- Úloha č. 2.3 – Inšpekcia v sociálnych veciach
- Úloha č. 2.4 – Reforma posudkovej činnosti

Zlepšiť profesionalitu výkonu v oblasti sociálnych vecí a rodiny.

- **Opatrenie: Utvoriť podmienky na zlepšovanie profesionality výkonu v oblasti sociálnych vecí a rodiny (vrátane sociálnych služieb a SPOD a SK)**
- Úloha č. 3.1 - Zvyšovanie profesionality výkonu služieb sociálnej inklúzie a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu služieb
- Úloha č. 3.2 - Zefektívnenie podmienok výkonu odbornej praxe za účelom poskytovania pomoci osobám ohrozeným sociálnym vylúčením
- Úloha č. 3.3 - Budovanie siete praxových pracovísk pre zefektívnenie podmienok výkonu odbornej praxe za účelom poskytovania pomoci osobám ohrozeným sociálnym vylúčením
- Úloha č. 3.4 - Podpora systému celoživotného vzdelávania v oblasti sociálnej inklúzie

Rozvoj služieb na komunitnej úrovni a podpora aktivizácie klientov zariadení sociálnych služieb.

- **Opatrenie: Podpora vytvárania nástrojov napomáhajúcich zotrvaníu ľudí v domácom prostredí a na podporu budovania sociálnych služieb na komunitnej úrovni vrátane zabezpečenia kontinuálnej synergie aktivít**
- Úloha č. 4.1 - Vznik koordinačnej pracovnej skupiny a príprava výziev, zámerov národných projektov
- Úloha č. 4.2 - Realizácia výziev, národných projektov zameraných na podporu budovania sociálnych služieb na komunitnej úrovni, transformáciu poskytovanej starostlivosti a zotrávania ľudí v prirodzenom prostredí
- Úloha č. 4.3 Podpora budovania kapacít komunitných sociálnych služieb

3 STREDNODOBÉ CIELE AKČNÉHO PLÁNU NA ROKY 2022-2026

1. Strednodobý cieľ – Zvýšiť informovanosť na národnej a miestnej úrovni o práve osôb so zdravotným postihnutím žiť nezávislým spôsobom života a začleniť sa do spoločnosti

Názov strategického opatrenia	Realizácia národnej kampane na zvyšovanie povedomia odbornej aj laickej verejnosti o potrebe komunitných služieb a výkonu opatrení na úrovni komunity
Zodpovedný	MPSVR SR
Spolupracujúci na plnení	VÚC, obce a mestá, MVO, RTVS, MŠVVaŠ SR, MZ SR
Spôsob plnenia	<ul style="list-style-type: none"> - zabezpečenie mediálnej kampane (TV, rozhlas, mediálne články a iné), - šírenie informácií o možnosti žiť v bežnom prirodzenom prostredí doma, alebo v sociálnych službách komunitného charakteru, - priebežné zviditeľňovanie témy deinštitucionalizácie prostredníctvom rôznych vstupov v televízii aj tlačенých médiách.
Kritérium hodnotenia	Počet realizovaných aktivít a mediálnych výstupov na národnej a regionálnej úrovni

Úloha č. 1.1 – Pripraviť a realizovať informačnú kampaň na celonárodnej úrovni zameranú na zvyšovanie povedomia o osobách so zdravotným postihnutím a potrebe komunitných služieb.

Kampaň bude zacielená na verejnú správu ako aj na širšiu verejnosť s cieľom zvýšiť vzájomné porozumenie ľudí s a bez zdravotného postihnutia, presadzovať nezávislý život osôb so zdravotným postihnutím a podporu ich duševného zdravia. V rámci kampane bude jedným z cieľov zdôrazňovať a poukazovať na negatíva inštitucionalizácie, prezentovať koncept služieb poskytovaných na komunitnej úrovni, podporovať pozitívny obraz ľudí so zdravotným postihnutím v spoločnosti a život v prirodzenom rodinnom prostredí. Takáto aktivita je zahrnutá aj v Národnom programe rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030.

Termín: priebežne do roku 2025

Zodpovední: MPSVR SR v spolupráci s vybranými partnermi

Spolupracujúce subjekty: MZ SR, MŠVVaŠ SR, VÚC, obce a mestá, poskytovatelia a prijímatelia sociálnych služieb, MVO, RTVS

Predpokladaná výška vynaložených finančných prostriedkov: 250 000 eur

Zdroj financovania: EÚ fondy Program Slovensko

Východiskový stav: 0 informačných kampaní na národnej úrovni, informovanie verejnosti realizované prostredníctvom diseminačných aktivít v rámci prebiehajúceho Národného projektu Deinštitucionalizácia zariadení sociálnych služieb – Podpora transformačných tímov.

Predpokladaný stav: Spustená a prebiehajúca Národná informačná kampaň zameraná na podporu vytvárania inovatívnych sociálnych služieb a služieb na komunitnej úrovni.

Merateľný ukazovateľ: Návrh konceptu kampane (rok 2023), realizácia kampane (rok 2023 – 2025).

2. Strednodobý cieľ – Prepojiť zdravotno-sociálnu starostlivosť o ľudí so zdravotným znevýhodnením (vrátane ľudí s psychiatrickými diagnózami) a seniorov v SR a zefektívniť systém viaczdrojového financovania komunitných služieb a opatrení na komunitnej úrovni

Názov strategického opatrenia	Vytvorenie systému dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti v Slovenskej republike vrátane vytvorenia efektívneho systému viaczdrojového financovania komunitných služieb
Zodpovedný	MPSVR SR
Spolupracujúci na plnení	MZ SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MF SR, MIRRI SR, VÚC, obce, MVO, zdravotné poisťovne
Spôsob plnenia	<ul style="list-style-type: none">- zmena a vytvorenie nového systému financovania sociálnych služieb a dlhodobej starostlivosti prostredníctvom osobných rozpočtov/adresného financovania na konkrétnu fyzickú osobu,- ciele plánovanie kombinácie zdrojov na systémový rozvoj opatrení na komunitnej úrovni.
Kritérium hodnotenia	Vytvorené legislatívne podmienky v oblasti dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti pre všetkých občanov

	<p>(vrátane zdravotne znevýhodnených detí) s potrebou podpory počas celého života.</p> <p>Zavedený systém financovania sociálnych služieb a dlhodobej starostlivosti prostredníctvom osobných rozpočtov/adresného financovania na konkrétnu fyzickú osobu.</p> <p>Zavedený jednotný systém posudkovej činnosti v oblasti sociálnych vecí a rodiny.</p> <p>Zavedený nový systém inšpekcie v sociálnych veciach. Efektívny a udržateľný systém viaczdrojového financovania.</p>
--	---

Úloha č. 2.1 – Analýza a odborná diskusia na zabezpečenie zvyšovania, dostupnosti a udržateľnosti dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti

Základným predpokladom napĺňania práv osôb so zdravotným postihnutím, seniorov či ľudí s duševným ochorením je dostupnosť služieb. V tejto oblasti je potrebné uviesť, že komunitné sociálne služby, služby podpory duševného zdravia či dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti (a to tak preventívne, terénne, ambulantné či pobytové) nie sú dostupné pre všetkých a všade rovnako. Na druhej strane je potrebné konštatovať, že ani aktuálna situácia ešte nie je dôkladne zanalyzovaná. V súčasnosti (máj 2022) má Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len MPSVR SR) z centrálného modulu Informačného systému sociálnych služieb (ďalej len IS SoS) dostupné dáta z modulu registra sociálnych služieb. Zo zberového modulu (evidencia prijímateľov, zamestnancov, prevádzkové, finančné údaje, žiadatelia a pod.), ktorý bol nasadený do prevádzky 21. 04. 2022, bude mať MPSVR SR k dispozícii údaje v júli, auguste 2022, vzhľadom na prechodné obdobie pre naplnenie údajov do IS SoS zo strany respondentov (poskytovatelia sociálnych služieb, obce, vyššie územné celky) do 30. 06. 2022. Komunitné plánovanie neprináša na regionálnej či národnej úrovni želané a previazateľné dáta. Preto vznikne expertná pracovná skupina, ktorej cieľom bude v spolupráci s analytickými útvarmi zainteresovaných ministerstiev jednotkami pripraviť analýzu súčasnej situácie v oblasti sociálnych služieb na komunitnej úrovni a zároveň navrhnúť možné systémové riešenia v prospech zvyšovania dostupnosti týchto služieb. Takáto analýza bude zahŕňať aj oblasť financovania služieb na komunitnej úrovni, analýzu výdavkov na poskytovanie týchto sociálnych služieb a jednotlivých zdrojov ich spolufinancovania a ich úrovne a nastavenia mechanizmov podpory týchto služieb ako priority aj v rámci kapitoly MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVaŠ SR.

Úlohou pracovnej skupiny bude zadefinovanie prepojenia aj s inými strategickými oblasťami, ktoré častokrát riešia jednotlivé problematiky separátne: integrovaná zdravotno-sociálna starostlivosť, sociálne bývanie, inkluzívne vzdelávanie, podporované zamestnávanie či oblasť duševného zdravia.

Súčasťou tohto opatrenia je aj analýza možností podpory rozvoja infraštruktúry podporných služieb na komunitnej úrovni v synergii s podporou odbornej a praktickej prípravy osôb so zdravotným postihnutím, ich blízkych a profesionálov poskytujúcich podporné služby.

Termín: 2022-2024

Zodpovední: MPSVR SR, IVPR

Spolupracujúce subjekty: MF SR, MZ SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, VÚC, zástupcovia miestnej samosprávy, zástupcovia poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb a MVO, organizácie zastupujúce osoby so ZP

Zdroj financovania: štátny rozpočet/MPSVR SR, IVPR

Východiskový stav: Nedostatok potrebných a relevantných analýz na národnej a regionálnej úrovni, nedostatok potrebných dát.

Predpokladaný stav: Relevantná analýza stavu, dostatok potrebných a aktuálnych dát (napr. z Informačného systému sociálnych služieb).

Merateľný ukazovateľ: Analýza súčasného financovania sociálnych služieb, návrhy možných modelov, odporúčaná kapacita siete sociálnych služieb na komunitnej úrovni.

Úloha č. 2.2 – Prijatie novej legislatívy

Prepájanie poskytovania sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti patrí v súčasnosti k diskutovaným témam. Jednou z odpovedí je systém dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti, ktorý v Slovenskej republike absentuje. Dlhodobá podpora odkázaných osôb je čiastočne v pôsobnosti rezortu zdravotníctva, ako aj v pôsobnosti rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny, a to bez želateľného systémového a integrovaného prístupu. Napriek viacerým snahám sa neudiali zásadné zmeny a komplexné legislatívne riešenie nie je zatiaľ k dispozícii.

Termín: 2022-2025

Zodpovední: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: MZ SR, MF SR, VÚC, zástupcovia miestnej samosprávy, zástupcovia poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb, MVO, organizácie zastupujúce osoby so ZP, zdravotné poisťovne

Zdroj financovania: štátny rozpočet/MPSVR SR

Východiskový stav: V minulosti MPSVR SR a MZ SR v oblasti dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti spolupracovali nedostatočne. Kompetencie sú rozdelené medzi rôznymi aktérmi: ministerstvá, obce, vyššie územné celky (VÚC), Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny a iné orgány verejnej správy. Spolupráca je pre potreby prijatia novej legislatívy nepostačujúca. Dôsledkom je absencia legislatívy a z nej vyplývajúce prekážky vo financovaní.

Predpokladaný stav: Zhodný s merateľným ukazovateľom.

Merateľný ukazovateľ: Prijatie novej legislatívy.

Úloha č. 2.3 – Inšpekcia v sociálnych veciach

Systém inšpekcie v sociálnych veciach sa zjednotí a posilní vytvorením nového orgánu dohľadu. Zadefinujú sa nové podmienky kvality starostlivosti v zariadeniach aj v domácnostiach. Budú vychádzať z metodiky Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) QualityRights tool kit³. Súčasťou procesu bude aj poskytovanie metodologickej podpory poskytovateľom sociálnych služieb a neformálnym opatrovateľom vedúce k zvyšovaniu kvality poskytovanej pomoci.

Termín: 2022 a ďalej

Zodpovední: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: VÚC, obce a mestá, ÚPSVaR, zástupcovia poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb a MVO, organizácie zastupujúce osoby so ZP

Predpokladaná výška vynaložených finančných prostriedkov: výdavky odhadované v objeme 9 429 222 eur (Plán obnovy a odolnosti, Komponent 13 – Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť). Vplyv na štátny rozpočet, ktorý zahŕňa personálne náklady je predpokladaný vo výške 984 115 eur v roku 2022, 4 183 410 eur v roku 2023 a 6 398 591 eur v rokoch 2024 a 2025.

Zdroj financovania: Plán obnovy a odolnosti, EÚ fondy Program Slovensko (v závislosti od schválených alokácií v príslušných fondoch), štátny rozpočet/MPSVR SR

Východiskový stav: Systém dohľadu a kontroly nad poskytovaním sociálnej starostlivosti je fragmentový a neefektívny. Kompetencie v jeho vykonávaní sú rozdelené medzi samosprávami, viacerými organizačnými zložkami na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (MPSVR SR) a Úradmi verejného zdravotníctva.

Predpokladaný stav: Zhodný s merateľným ukazovateľom.

Merateľný ukazovateľ: Prijatie novej legislatívy – zákon o inšpekcii v sociálnych veciach.

Úloha č. 2.4 – Reforma posudkovej činnosti

V novom systéme budú vykonávať posudzovanie iba úrady práce, soc. vecí a rodiny podľa jednotnej metodiky vychádzajúcej z WHODAS (World Health Organization Disability

³ <https://www.who.int/publications/i/item/9789241548410>

Assessment Schedule), ktorá je postavená na princípoch Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. Posudzovanie komplexne zhodnotí potreby človeka s potrebou dlhodobej starostlivosti. Neobmedzí sa na oblasti mobility a sebaobsluhy, ale posúdi široké spektrum potrieb človeka so zdravotným postihnutím, napr. v oblasti vzdelávania, pracovnej integrácie a participácie v spoločnosti, ochrany zdravia a hmotného zabezpečenia. Posudkový systém bude prepojený s nástrojmi podpory vrátane služieb pracovnej rehabilitácie, včasnej intervencie, osobnej asistencie a iných sociálnych služieb.

Termín: 2023-2024

Zodpovední: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: ÚV SR, MZ SR, ÚPSVaR, VÚC, obce a mestá, zdravotné poisťovne, MVO, organizácie zastupujúce osoby so ZP

Predpokladaná výška vynaložených finančných prostriedkov: Stanovená v doložke vplyvov pri tvorbe legislatívy.

Zdroj financovania: Plán obnovy a odolnosti, štátny rozpočet/MPSVR SR

Východiskový stav: Potreba dlhodobej starostlivosti je posudzovaná nejednotne. Posudzujú ju rôzne orgány, v závislosti od typu príspevku, resp. služby. Posudzovanie miery ťažkého zdravotného postihnutia a miery odkázanosti na dlhodobú starostlivosť nie je zosúladené, jeden človek tak zbytočne absolvuje viacero posudkových procesov na rôznych miestach s rôznymi kritériami.

Predpokladaný stav: Zhodný s merateľným ukazovateľom.

Merateľný ukazovateľ: Prijatie novej legislatívy o posudkovej činnosti.

3. Strednodobý cieľ – Zlepšiť profesionalitu výkonu v oblasti sociálnych vecí a rodiny

Názov strategického opatrenia	Utvoriť podmienky na zlepšovanie profesionality výkonu v oblasti sociálnych vecí a rodiny (vrátane sociálnych služieb a SPOD a SK)
Zodpovedný	MPSVR SR
Spolupracujúci na plnení	IVPR, Ústredie PSVaR, Slovenská komora sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce, Slovenská komora psychologov, vysoké školy (sociálna práca), Asociácia vzdelávateľov v sociálnej práci, SŠ, VÚC, obce a mestá, MVO, akreditované subjekty

Spôsob plnenia	<ul style="list-style-type: none"> - dobudovanie rezortnej vzdelávacej inštitúcie, - priebežné vyhodnocovanie potreby zavedenia nových špecializovaných odborov sociálnej práce a súvisiacich špecializačných vzdelávacích programov, určenia nadstavbových odborných činností a súvisiacich vzdelávacích programov, určenia oblastí sústavného vzdelávania v sociálnej práci, - doriešenie podmienok výkonu psychologických činností v rezorte a výkonu odborných praxí študentov.
Kritérium vyhodnotenia	Zavedený funkčný systém rezortného vzdelávania v oblasti sociálnych vecí a rodiny.

Úloha č. 3.1 – Zvyšovanie profesionality výkonu služieb sociálnej inklúzie a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu služieb

Jedným zo základných predpokladov pre zabezpečenie poskytovania prístupných a kvalitných služieb v oblasti podpory sociálnej inklúzie je zvýšenie profesionality výkonu v oblasti služieb sociálnej inklúzie a tiež podpora profesionalizácie sociálnej práce a iných odborných činností. Zo strany MPSVR SR je preto nevyhnutné zabezpečiť tvorbu a podporu funkčného systému rezortného vzdelávania v podobe vypracovania stratégie rezortného vzdelávania a zabezpečenia a realizácie vzdelávacích aktivít v oblasti sociálnej inklúzie. Základný obsah rezortného vzdelávania (jednotlivé vzdelávacie programy a ich štandardy) vyplýva z požiadaviek Zákona č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 219 Z. z.) a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 5/2016, pričom sa bude priebežne dopĺňať na základe požiadaviek aplikačnej praxe.

Termín: koniec roka 2023

Zodpovední: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: IVPR, Fórum riaditeľov a zamestnancov detských domovov, Združenie zástupcov neštátnych detských domovov, Asociácia krízových stredísk, Nezávislá platforma SocioFórum, Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb v SR, Slovenská komora sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce, Asociácia vzdelávateľov v sociálnej práci, Združenie miest a obcí Slovenska, Únia miest Slovenska, Združenie samosprávnych krajov SK8

Predpokladaná výška vynaložených finančných prostriedkov: 5 757 569, 30 eur

Zdroj financovania: EÚ fondy OP Ľudské zdroje

Východiskový stav: 0 stratégií rezortného vzdelávania, 0 sociálnych pracovníkov, ktorí absolvovali špecializačný vzdelávací program na splnenie kvalifikačného predpokladu pre výkon špecializovanej odbornej činnosti v oblasti sociálnej kurately a sociálnej posudkovej činnosti.

Predpokladaný stav: 1 vypracovaná stratégia rezortného vzdelávania, 1068 sociálnych pracovníkov, ktorí absolvovali špecializačný vzdelávací program na splnenie kvalifikačného predpokladu pre výkon špecializovanej odbornej činnosti v oblasti sociálnej kurately a sociálnej posudkovej činnosti. Počet vyškolených sociálnych pracovníkov.

Merateľný ukazovateľ: Systémové opatrenie v podobe vypracovanej stratégie rezortného vzdelávania – 2023; Zrealizované vzdelávacie aktivity – špecializačný vzdelávací program „Sociálna kuratela“ a špecializačný vzdelávací program „Sociálna posudková činnosť“ – 2023.

Úloha č. 3.2 – Zefektívnenie podmienok výkonu odbornej praxe za účelom poskytovania pomoci osobám ohrozeným sociálnym vylúčením

Pandémia COVID-19 spôsobila zvýšenie dopytu po psychologických službách a službách v oblasti sociálnych vecí a rodiny. Služby tohto typu sa stali jednou z hlavných priorít v boji s pandémiou, avšak v rámci rezortu MPSVR SR môžeme dlhodobo vnímať nižší záujem o výkon odborných činností v jednotlivých oblastiach jeho pôsobnosti. Z tohto dôvodu je nevyhnutné ich inštitucionálne a praktické posilňovanie aj vo vzťahu k uplatniteľnosti absolventov daných odborov na trhu práce. Jedným zo základných predpokladov je preto podpora prepojenia vzdelávania najmä v spoločenských, behaviorálnych, pedagogických, zdravotníckych a právnych vedách s odbornou praxou tak, aby boli študenti pripravení na zabezpečenie starostlivosti o klientov v oblasti sociálnych vecí a rodiny. Na vytvorených praxových pracoviskách v odvetvovej pôsobnosti MPSVR SR bude prebiehať realizácia odbornej praxe pre študentov podľa vypracovaných odborných príručiek pre výkon odbornej praxe a podmienok výkonu odbornej praxe, ktoré okrem iného stanovujú obsahové zameranie, rozsah, ako aj jednotlivé oblasti odbornej praxe pre študentov.

Termín: koniec roka 2023

Zodpovední: MPSVR, ÚPSVR

Spolupracujúce subjekty: zariadenia sociálnych služieb, pracoviská úradov práce, sociálnych vecí a rodiny (odbor sociálnych vecí a rodiny vrátane referátov poradensko-psychologických služieb; odbor služieb zamestnanosti), centrá pre deti a rodiny, vysoké školy a univerzity s akreditovaným študijným odborom sociálna práca a akreditovaným študijným odborom psychológia

Predpokladaná výška vynaložených finančných prostriedkov: 2 051 741,48 eur

Zdroj financovania: EÚ fondy OP Ľudské zdroje

Východiskový stav: 0 odborných príručiek pre výkon odbornej praxe študentov a podmienky výkonu odbornej praxe študentov sociálnej práce, 0 odborných príručiek pre výkon odbornej praxe študentov a podmienky výkonu odbornej praxe študentov psychológie.

Predpokladaný stav: 1 odborná príručka pre výkon odbornej praxe študentov a podmienky výkonu odbornej praxe študentov sociálnej práce, 1 odborná príručka pre výkon odbornej praxe študentov a podmienky výkonu odbornej praxe študentov psychológie.

Merateľný ukazovateľ: Vypracovaná odborná príručka pre výkon odbornej praxe študentov a podmienky výkonu odbornej praxe študentov sociálnej práce – 2023; Vypracovaná odborná príručka pre výkon odbornej praxe študentov a podmienky výkonu odbornej praxe študentov psychológie – 2023; Výkon odbornej praxe študentov sociálnej práce a psychológie v súlade s nastavenými pravidlami v rámci odbornej príručky – 2023.

Úloha č. 3.3 – Budovanie siete praxových pracovísk pre zefektívnenie podmienok výkonu odbornej praxe za účelom poskytovania pomoci osobám ohrozeným sociálnym vylúčením

Jedným zo základných predpokladov pre zefektívnenie podmienok výkonu odbornej praxe za účelom poskytovania pomoci osobám ohrozeným sociálnym vylúčením je sústavná podpora prepojenia vzdelávania s odbornou praxou prostredníctvom budovania siete praxových pracovísk. V súlade s vypracovanými a následne overenými odbornými príručkami pre výkon odbornej praxe študentov sociálnej práce a psychológie bude naďalej prebiehať odborná prax na praxových pracoviskách v odvetvovej pôsobnosti MPSVR SR. Zároveň budú vytvorené podmienky na vznik nových praxových pracovísk v zriaďovateľskej pôsobnosti vysokých škôl a univerzít, centier pre deti a rodiny a poskytovateľov sociálnych služieb.

Termín: koniec roka 2026

Zodpovední: MPSVR

Spolupracujúce subjekty: zariadenia sociálnych služieb, centrá pre deti a rodiny, vysoké školy a univerzity s akreditovaným študijným odborom sociálna práca a akreditovaným študijným odborom psychológia

Predpokladaná výška vynaložených finančných prostriedkov: Vzhľadom na aktuálne prebiehajúce aktivity úlohy č. 3.2 a z toho vyplývajúce obmedzené množstvo relevantných dát potrebných na realizáciu nadväzujúcich aktivít v rámci danej úlohy, nie je aktuálne možné spracovať analýzy predpokladanej výšky vynaložených finančných prostriedkov.

Zdroj financovania: EÚ fondy Program Slovensko

Východiskový stav: 1 odborná príručka pre výkon odbornej praxe študentov a podmienky výkonu odbornej praxe študentov sociálnej práce, 1 odborná príručka pre výkon odbornej praxe študentov a podmienky výkonu odbornej praxe študentov psychológie. 0 praxových pracovísk v zriaďovateľskej pôsobnosti vysokých škôl a univerzít, centier pre deti a rodiny a poskytovateľov sociálnych služieb.

Predpokladaný stav: Zrevidovaná 1 odborná príručka pre výkon odbornej praxe študentov a podmienky výkonu odbornej praxe študentov sociálnej práce, zrevidovaná 1 odborná príručka pre výkon odbornej praxe študentov a podmienky výkonu odbornej praxe študentov psychológie, 2 praxové pracoviská v jednom samosprávnom kraji v rámci SR (spolu 16 praxových pracovísk)

Merateľný ukazovateľ: Revidovaná odborná príručka pre výkon odbornej praxe študentov a podmienky výkonu odbornej praxe študentov sociálnej práce – 2026; Revidovaná odborná príručka pre výkon odbornej praxe študentov a podmienky výkonu odbornej praxe študentov psychológie – 2026; vytvorené praxové pracoviská na výkon odbornej praxe študentov sociálnej práce a psychológie – 2026, výkon odbornej praxe študentov sociálnej práce a psychológie v súlade s nastavenými pravidlami v rámci odbornej príručky – 2026.

Úloha č. 3.4 – Podpora systému celoživotného vzdelávania v oblasti sociálnej inklúzie

Jedným zo základných predpokladov pre systematickú podporu celoživotného vzdelávania a zvýšenia profesionality výkonu v oblasti sociálnych vecí a rodiny je monitorovanie vzdelávacích potrieb v rezorte a mapovanie vzdelávacích záujmov kľúčových inštitúcií rezortu, na základe čoho budú aktualizované ciele rezortného vzdelávania a revidovaná stratégia rezortného vzdelávania. Okrem iného je v tejto oblasti úlohou MPSVR SR priebežné vyhodnocovanie potreby zavedenia nových špecializovaných odborov sociálnej práce, aktualizácia špecializačných vzdelávacích programov, ako aj určenie nadstavbových odborných činností a vypracovanie nadstavbových vzdelávacích programov, ako aj identifikácia oblastí sústavného vzdelávania v sociálnej práci, na základe ktorých budú realizované vzdelávacie aktivity.

Termín: koniec roka 2026

Zodpovední: MPSVR

Spolupracujúce subjekty: IVPR, Fórum riaditeľov a zamestnancov detských domovov, Združenie zástupcov neštátnych detských domovov, Asociácia krízových stredísk, Nezávislá platforma SocioFórum, Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb v SR, Slovenská komora sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce, Asociácia vzdelávateľov v sociálnej práci, akreditované subjekty, Združenie miest a obcí Slovenska, Únia miest Slovenska, Združenie samosprávnych krajov SK8, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR, MS SR

Predpokladaná výška vynaložených finančných prostriedkov: 15 000 000 eur

Zdroj financovania: EÚ fondy Program Slovensko

Východiskový stav: Schválená stratégia rezortného vzdelávania, existujúce špecializované odbory sociálnej práce a sústav nadstavbových odborných činností; sociálni pracovníci, ktorí neabsolvovali špecializačný vzdelávací program pre špecializované odbory sociálnej práce, pracovníci, ktorí môžu na účel ustanovený osobitným predpisom podľa zákona č. 219 Z. z. vykonávať nadstavbové odborné činnosti, ale nemajú špecifické vedomosti a zručnosti získané absolvovaním akreditovaného vzdelávacieho programu.

Predpokladaný stav: Zrevidovaná stratégia rezortného vzdelávania; aktualizácia existujúcich špecializovaných odborov sociálnej práce a sústav nadstavbových odborných činností a ich ukotvenie do nariadenia vlády SR č. 5/2016; vzdelávacie aktivity realizované pre sociálnych pracovníkov, ktorí vykonávajú sociálnu prácu v špecializovanom odbore; vzdelávacie aktivity realizované pre pracovníkov, ktorí na účel ustanovený osobitným predpisom podľa zákona č. 219 Z. z. môžu vykonávať nadstavbové odborné činnosti, vzdelávacie aktivity v oblasti sústavného vzdelávania v sociálnej práci.

Merateľný ukazovateľ: Zrevidovaná stratégia rezortného vzdelávania – 2025; Aktualizácia špecializovaných odborov sociálnej práce a špecializačných vzdelávacích programov a sústavy nadstavbových odborných činností a nadstavbových vzdelávacích programov – 2025; Novelizácia nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 5/2016, ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 219/ Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov; Vzdelávacie aktivity - špecializované vzdelávacie programy a nadstavbové vzdelávacie programy a sústavné vzdelávanie v sociálnej práci – 2026.

4. Strednodobý cieľ – Rozvoj služieb na komunitnej úrovni a podpora aktivizácie klientov zariadení sociálnych služieb

Názov strategického opatrenia	Podpora vytvárania nástrojov napomáhajúcich zotrvaní ľudí v domácom prostredí a na podporu budovania sociálnych služieb na komunitnej úrovni vrátane zabezpečenia kontinuálnej synergie aktivít
Zodpovedný	MPSVR SR
Spolupracujúci na plnení	VÚC, obce a mestá, MZ SR, MF SR
Spôsob plnenia	Podpora vybraných druhov sociálnych služieb na komunitnej úrovni, predovšetkým podpory samostatného bývania, domácej opatrovateľskej služby, odľahčovacej služby a siete ambulantných služieb ako prevencie inštitucionalizácie klientov v zariadeniach sociálnych služieb vrátane seniorov, ale aj napr. v centrách. Koordinačná pracovná skupina MPSVR SR a CKO s cieľom pripravovať výzvy, národné projekty zamerané na podporu rozvoja sociálnych služieb na komunitnej úrovni a podporu transformácie systému sociálnych služieb.

	Príprava a realizácia programov zameraných na posilnenie sociálnych spôsobilostí osôb so zdravotným postihnutím a seniorov.
Kritérium vyhodnotenia	Počet podporených kapacít a novovzniknutých miest, objem vynaložených zdrojov na podporné nástroje.

Úloha č. 4.1 – Vznik koordinačnej pracovnej skupiny a príprava výziev, zámerov národných projektov.

Národná stratégia DI a Národný akčný plán 2022-2026 sú vo vysokej zhode s trendmi, ktoré presadzuje Európska komisia aj pomocou svojich finančných nástrojov. Prostriedky z fondov EÚ bolo možné aj v minulosti použiť na krytie nákladov investičného charakteru, čiže rekonštrukciu existujúcich budov a výstavbu, resp. obstaranie kúpou nových budov – rodinných domov, bytov a nebytových priestorov na účely sociálnych služieb komunitného typu – bázy pre poskytovanie terénnych sociálnych služieb, ambulantných služieb a pobytových sociálnych služieb spĺňajúcich podmienky súladu s národnými strategickými dokumentmi.

Identifikovanie súčasných potrieb je potrebné realizovať participatívne so zapojením relevantných partnerov. Cieľom je zvýšiť zrozumiteľnosť výziev/národných projektov. Vďaka participatívnejmu procesu a spätnej väzbe je možné korigovať nejasnosti ešte pred vyhlásením výzvy/národného projektu.

Po spustení Informačného systému v sociálnych službách metodicky usmerňovať a vzdelávať poskytovateľov, aby dáta, ktoré sú potrebné, boli relevantné. Následná príprava a vyhlásenie výziev, prípadne národných projektov a prípadných návrhov na úpravu legislatívy (napr. peer poradenstvo).

Kvalitne pripravený a realizovaný participatívny proces môže z dlhodobého hľadiska ušetriť financie a čas pri implementácii výzvy/národného projektu.

Termín: 2022-2024

Zodpovední: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: MIRRI SR, MF SR, VÚC, zástupcovia miestnej samosprávy, zástupcovia poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb, MVO, organizácie zastupujúce osoby so ZP

Zdroj financovania: štátny rozpočet/MPSVR SR

Východiskový stav: Pri niektorých druhoch sociálnych služieb, ktoré boli vymedzené ako komunitné, sa dosiahlo zvýšenie ich dostupnosti (zvýšený počet prijímateľov, poskytovateľov i vynaložených prostriedkov). V jednotlivých sektoroch sociálnych služieb sledujeme

nerovnomerný vývoj. Ak niektoré druhy sociálnych služieb podporujúce komunitný charakter neboli podporené z európskych zdrojov či finančného príspevku MPSVR SR, v priebehu rokov sa ich dostupnosť znižovala.

Predpokladaný stav: Fungujúca pracovná skupina, ktorá prispeje k tomu, že podpora z verejných zdrojov na komunitné služby bude logická a nasledujúca.

Merateľný ukazovateľ: Pracovná skupina, harmonogram výziev z verejných zdrojov.

Úloha č. 4.2 – Realizácia výziev, národných projektov zameraných na podporu budovania sociálnych služieb na komunitnej úrovni, transformáciu poskytovanej starostlivosti a zotrvávania ľudí v prirodzenom prostredí.

Nadalej je potrebné podporovať rozvoj nových, ale aj existujúcich sociálnych služieb. Komunitné sociálne služby ako vzájomne prepojené a koordinované sociálne služby, ktoré sú poskytované v prirodzenom prostredí priamo v komunite, reagujú na potreby členov komunity a nejavia znaky inštitucionálnej starostlivosti, umožňujú ľuďom žiť plnohodnotný sociálny život a zabezpečujú im prístup k celému spektru podpory pre nezávislý život v komunite bez ohľadu na ich zdravotné znevýhodnenie. Sú poskytované terénou formou (najmä opatrovateľská služba) v domácom prostredí človeka, ambulantnou formou alebo pobytovou formou v zariadení sociálnych služieb s charakterom rodinného ubytovania priamo v bytoch alebo rodinných domoch v prirodzenom prostredí komunity. Podpora vychádzajúca aj z NP DI PTT bude nasmerovaná aj na zariadenia sociálnych služieb v procese deinštitucionalizácie a poskytovateľov, ktorí budú budovať komunitné služby. Pre podporu zotrvania v prirodzenom prostredí, ako aj posilnenia aktivizácie klientov sociálnych služieb, je potrebné posilniť rolu peer poradenstva a sebaobhajcov.

Pri realizácii výziev a národných projektov je dôležité zamerať sa na väčšiu prehľadnosť informácií a podporné vzdelávanie pre potenciálnych prijímateľov (webináre, príprava zrozumiteľných a jednoznačných príručiek a metodických materiálov). Dôležitá bude aj rýchla a priebežná informovanosť potenciálnych prijímateľov. Počas roka 2023 pripraviť kontinuálne pokračovanie NP DI PTT.

Termín: od roku 2023 a priebežne

Zodpovední: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: MIRRI SR, ÚV SR, prijímatelia podpory

Predpokladaná výška vynaložených finančných prostriedkov: 78 000 000 eur (podpora opatrovateľskej služby a procesu transformácie z inštitučného modelu sociálnych služieb na systém služieb komunitnej starostlivosti)

Zdroj financovania: EÚ fondy Program Slovensko, štátny rozpočet /MPSVR SR

Predpokladaný stav: Nové a existujúce sociálne služby na komunitnej úrovni, nové ambulantné a terénne služby tak, aby boli dostupné v priestore (lokalitou).

Merateľný ukazovateľ: Počet realizovaných výziev a národných projektov, počet podporených subjektov, objem vynaložených zdrojov na podporné nástroje. Podiel sociálnych služieb: inštitučné verzus komunitné.

Úloha č. 4.3 – Podpora budovania kapacít komunitných sociálnych služieb

Navýšenie kapacít pobytových zariadení komunitného typu (napr. podporované bývanie, špecializované zariadenie), ambulantných sociálnych služieb a terénnych služieb. Nové komunitné služby prispievajú k urýchleniu prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a znížia záťaž neformálnych opatrovateľov.

MPSVR SR bude v rámci Plánu obnovy a odolnosti zabezpečovať obsahovú aj projektovú podporu. O špecifických podmienkach výziev bude informovať potencionálnych prijímateľov prostredníctvom stretnutí so zástupcami regionálnej a miestnej samosprávy, ako aj cez informačné semináre pre poskytovateľov. MPSVR SR zjednoduší verejné obstarávanie na projektovú a stavebnú dokumentáciu obstaraním rámcovej zmluvy. Primárnym cieľom Plánu obnovy a odolnosti nie je priamo riešiť deinštitucionalizáciu veľkokapacitných zariadení, ale podporovať budovanie komunitných služieb.

Termín: 2021-2026

Zodpovední: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: MZ SR, ÚV SR, VÚC, obce a mestá, verejní a neverejní poskytovatelia sociálnych služieb

Predpokladaná výška vynaložených finančných prostriedkov: EÚ fondy Program Slovensko (v závislosti od schválených alokácií v príslušných fondoch), Plán obnovy a odolnosti

Zdroj financovania: štátny rozpočet/MPSVR SR, VÚC, obce a mestá, zdravotné poisťovne

Východiskový stav: V rámci zisťovania predbežného záujmu o zapojenie sa o podporu z Plánu obnovy a odolnosti prejavilo záujem 154 poskytovateľov (údaj k februáru 2022, v tomto období sa konali informačné semináre). Nedostatok ambulantných služieb a potreba budovania nových nízkokapacitných sociálno-zdravotných zariadení, ktoré reagujú na potreby obyvateľov v regiónoch.

Predpokladaný stav: Z Plánu obnovy a odolnosti rozšírenie kapacít pobytových služieb komunitného charakteru a zdravotno-sociálnych nízkokapacitných zariadení o minimálne 1 400 miest. Rozšírenie kapacít ambulantných služieb o minimálne 2 580 miest.

Merateľný ukazovateľ: Počet podporených kapacít a novovzniknutých miest, objem vynaložených zdrojov na podporné nástroje.
